

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

92. An quando Parochus possit celebrare duas Missas, possit etiam hoc
facere non solùm in diebus festiuis, sed etiam in ferialibus? Et notatur,
quod quando dicitur posse bis celebrare, intelligitur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 232. cap. 5. n. 48. Pitiglianus tom. 1. in 4. disp. 13. q. 2. art. 3. Nugnus tom. 1. in 3. part. 9. 83. art. 2. Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 8. sect. 3. & alij. Vnde Sacerdotes considerent in aliis casibus quid facere debeant, & attendant consuetudinem locorum, & regionum, & celebrent de licentia Episcopi, vt obseruat Possesinus cap. 2. n. 7.

RESOL. XCII.

An quando Parochus possit celebrare duas Missas, postquam etiam hoc facere non solum in diebus Festiuis, sed etiam in diebus Feriatis?

Et notatur, quod quando dicitur posse bis celebrare, intelligitur etiam ter, aut saepius, si toties occurrat necessitas eodem die.

Et aduertitur, quod in praedictis casibus requiritur, vt Sacerdos, vel Parochus ita celebrans sit semper ieiunius, hoc est, quod in prima Missa non recipiat ablutioem, sed solum corpus, & sanguinem, & aliter non poterit dicere secundam Missam.

Sed quid est faciendum in Feria VI. Parasceues, si inaduenter Parochus, qui in Feria V. Coena Domini debebat seruari in vna Parochia Sanctissimum Sacramentum, & reseruauit illud in duas Parochias?

Et si accidat casus, quo antequam Sacerdos sumat ablutioem, scit gentium multitudinem tunc ex itinere aduenisse, sique dies Festiuis, & non sit alius Sacerdos, an possit iterum celebrare?

Item, an sit licitum, vbi est raritas Sacerdotum, & magna frequentia populi, vt est in India, eodem die plures Missas celebrare, quando Sacerdos non potest vna celebratione satisfacere toti populo?

Item, an ad communicandum moribundum infirmum morti vicinum, & vbi est consuetudo, vt defunctus sine Sacrificio non sepeliatur, possit Sacerdos post primam Missam celebrare secundam? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 23. alias 22.

Supr. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 54. Sed ego, ante medium.

§. 1. **A**firmatiue respondet Suar. in 3. p. tom. 3. disp. 8. sect. 3. s. sextus autem casus. Sed aduersus illum insurgit Nugnus recte, vt obseruat Cardin. de Lugo resp. mor. lib. 1. dub. 14. dicens, hanc sententiam esse omnino improbabilem, & non esse veram dicit Marcus de los Huertos de Sacrificio Missa 9. 13. & non adheret huic sententiae Trullench. de Sacram. lib. 3. c. 8. dub. 1. n. 4. vbi sic asserit: Dico tertio, quando Sacerdos habet duas, vel tres Parochias, potest duas, vel tres Missas in die celebrare, ita communis DD. hoc autem intellige, modo Parochus non possit commodè habere coadiutorem: In quo tamen standum erit consuetudini: vt bene Villalobos p. r. tr. 8. disp. 2. 1. m. Intellige etiam, id procedere in diebus festis, non verò in feriatis; vnde non placet, quod dicit Suarez, nimirum, etiam id licere in diebus feriatis, si populus sit sufficiens, nam tunc nec ex parte Sacerdotis, nec populi reperitur magna necessitas, quod requirit dictum cap. Consultuisti, & sufficit, vt alternatiue Missam in vna Parochia vna die, & alteram in alia Parochia: admitterem tamen ego sententiam Suarez in aliquo die feriato, in quo populus abstinet se ab opere seruili in honorem alicuius Sancti, illiusque festum celebrant, & ex alio capite occurrit necessitas celebrandi in altera Parochia. Ita Trullench. Sed ego puto absolute, sententiam P. Suarez esse probabilissimam, & tutam in praxi, & illam sustinet Leandrus de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 5. q. 38. Card. de Lugo vbi sup. n. 2. qui citat etiam Ioan. de la Cruz Dominicanum, & Gasp. Hurtadum. Hanc etiam sententiam Suarez docet, nouissime P. Dicastillus de Sacram.

tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 3. n. 39. Castrus Palanus tom. 4. tr. 22. punct. 7. n. 9. & Amicus in Curf. Theol. 10. 7. disp. 33. Scol. 11. n. 316. Et vt aduersus Nugnum, & alios hac opinio remaneat satis probabilis, non grauabor hic apponere verba Martini de San Ioseph. in M. Confess. 10. 1. lib. 1. tr. 13. de Euchar. n. 7. & 8. vbi sic ait: [Al Sacerdote le esta prohibido celebrat mas de vna vez al dia, por Derecho Ecclesiastico, cap. Sufficit de Consecratione dicit. 1. cap. Consultuisti, cap. Retexto de Celebrat. Missar. Saluo el dia de Naudad en que se pueden dezir tres Missas, saluo tambien los casos de necesidad, como lo dice Innocencio III. dicit. c. Consultuisti, y contrauenit a este precepto, es pecado mortal, en que conuenien los Doctores. El caso de necesidad, en que puede el Sacerdote celebrat mas de vna Missa, es quando tiene dos Parochias en diuersos pueblos, que el vno por su pobreza no tiene. Contra podra dezir dos Missas, para que cada pueblo pueda oir Missa las Fiestas, d. cap. Consultuisti. Es cosa citada en la cibida en la practica, y comunemente admiñida de los Doctores, y tengo por probable la opinio de Suarez, que dice, que no solamente en las Fiestas, sino en otro qualquiera dia podra dezir Missa en ambas Iglesias, si en ambas ay suficiente numero de Fieles, que quieran oir Missa cada dia, y puede fundar en el mismo capitulo Consultuisti. Pero como aduertie Villalobos tr. 8. de Miss. diff. 1. 1. no ha de tomar el Sacerdote lautorio en la primera Missa, que si le tomasse, no seria licito dezir a segunda, ni en el dia de Naudad.] Ita ille. Vnde Dicastillus, & alij ponunt vbi supra parant, quod quando Parochus alterius episcopi est aegrotus, aut absens, poterit secundo alius Sacerdos ibi celebrare, qui iam in sua Ecclesia celebrauerit. Aduertit, quod quando dicimus posse bis celebrari, intelligimus etiam ter, aut saepius, si toties necessitas occurrat eodem die, vt Suarius, & alij notant. Quidquid dicat Fagundez in primo precepto Eccles. lib. 3. c. 17. & ante illum Henricus lib. 9. c. 30. n. 7. ex art. tu, cap. Consultuisti, citato, in quo textu non est verum magis de duplici, quam de multiplici, vt legitur constabit. Sed ad hoc, vt Sacerdos possit bis, aut ter celebrare in casibus, in quibus id licet, iuxta superius dicta, requirit, quod sit ieiunius, vnde in priori Missa non debet sumere ablutioem, aliter dicere non poterit secundam. Ita DD. communiter. Notandum est lib. obiter cum Trullench. de Sacram. lib. 3. c. 8. dub. 1. n. 4. quod in hoc casu Sacerdotem duas Parochias habentem in Feria V. Coena Domini solum posse celebrare Sanctissimum Sacramentum in vna Parochia, & in Feria VI. sequenti sumitur vna particula vino mita, & cum iam non sit ieiunius, non poterit idē facere in alia Parochia. Quod si inaduenter in duabus Parochiis Sanctissimum Sacramentum reseruauit, vt Suar. sup. & bene, vt in priori Ecclesia sumat Sacramentum Eucharistiam sine vino, vt maneat ieiunius, & sic poterit in altera Parochia Sacramentum Eucharistiam reseruandis sumere. At si in priori sumplit particulam cū vino, in secunda non sumat Sacramentum, sed illud referuet in Sacario. Hoc tamen intellige, cum quo commodè Missa extra Ecclesiam in altari portatū celebrari non possit, aliter enim non posset ieiunius celebrari quia cessat necessitas, vt bene Ledesma in Sum. tom. 1. c. 19. de Euchar. post. 7. concl. & cum Villalobos supra, n. 8. Ad hunc casum reduci potest, si Sacerdos antequam sumat ablutioem, scit gentium multitudinem ex itinere aduenturum, si que dies festis, & non alius Sacerdos, posse iterum celebrare, vt probabileter docet Villalobos, supra, n. 7. omnino Suarez non biliter docet Villalobos, supra, n. 7. Sed haec mihi non placet, & quoad primum, quia id non potest semper fieri, nec docet, maneat quia id non potest semper fieri, nec docet, maneat si celi inementia non permitat, vt quando plures

ningit, ventusque tantus est, vt vix possit locus aptus, decenque parari pro Sacro; imò & pro populo, qui non videtur tunc iis inclementis exponendus, & cogendus ad Sacrum audiendum. Alij verò eam necessitatem insufficientem indicant; putant enim satisfieri præcepto audiendi Missam, si Fideles assistant etiam extra templum, quamuis non videntes, nec audientes: quod satis probabile est; sæpè tamen non permittit inclementa cœli. Vide Dicastillum n. 49. Secundum verò casum, Ego difficulter admitterem, quia nulla est necessitas; nam vel illa multitudo peregrinantium inculpabiliter tardè venit, & tunc non peccavit; Si autem culpabiliter, non tollitur peccatum audiendo Missam, sed per penitentiam. Ita ex Lugo Dicastill. n. 47. qui tamen non probabilem contrariam sententiam tenet. Et idèo Amicus in *Curs. Theol.* tom. 7. disp. 33. sect. 11. n. 318. hæc omnia sustinet; primò licitum esse Sacerdoti secundam Missam celebrare, præsertim in die Festo, si post primam superuenierit magna multitudo peregrinorum; qui Missam eo die non audierunt. Nam quod censetur debitum respectu Parochi ad satisfaciendū deuotioni, & obligationi suorum Parochianorum, censetur saltem licitum cuilibet Sacerdoti ad satisfaciendum obligationi, & deuotioni populi. Secundò licitum esse, vbi est raritas Sacerdotum, & magna frequentia populi, vt est India, eadem die plures Missas celebrare, quando Sacerdos non potest vna satisfacere toti populo: quæ de causa Paulus III. peculiari Bulla edita anno 1549. quæ incipit, Paulus Episcopus, concessit, vt possint Presbyteri Societatis in locis Infidelium bis de die Missam celebrare. Quod fecit tùm ad scrupulos tollendos, vbi, & quando non esset tanta necessitas: tùm ad hoc ipsum, tutius practicandum. Tertio licitum etiam esse Sacerdoti ad communicandum infirmum morti propinquum, secundam Missam celebrare. Ratio est, quia maxima illa utilitas, quam percepturus est infirmus ex hoc Sacramento in eo articulo mortis præualere videtur huic legi, de vna tantum in die Missa celebranda, præsertim cum Pontifices concedant, suadente necessitate, facultatem secundam Missam celebrandi, quia autem negauerit in hoc casu suadere necessitatem? Et tandem Quartò, vbi viget consuetudo, vt defunctus sine Sacrificio non sepeliatur, possit Sacerdorem post primam Missam celebrare secundam pro defunctis: præsertim cum in hoc casu specialiter ius permittat Sacerdoti secundam Missam celebrare. Hæc omnia, vt dixi, Amicus vbi supra.

RESOL. XCIII.

Quomodo Sacerdos habens duas Parochias, & Ecclesias debeat celebrare in Feria V. Hebdomadæ Sanctæ?
 Et an, quando Parochus duas Missas dicere tenetur, debeat petere licentiam ab Episcopo?
 Et notatur posse simplicem Sacerdotè duas Missas in vno die celebrare, si ingens fidelium multitudo Missam audire deberet, & secus si exigua, v. g. decem, aut viginti, & non est alius Sacerdos, qui celebrare possit.
 Et an non tantum bis, sed ter, & quater Sacerdos possit eodem die celebrare, si causa subsit, qua binam celebrationem honestauerit? Ex part. 11. ar. 5. & Misc. 5. Refol. 33.

§. 1. S. Vponno cum Eminentiss. D. meo Card. Lugo de Sacram. Eucharist. disp. 20. sect. 1. num. 47. & aliis communiter Sacerdotem habentem duas parochiales Ecclesias, quibus solus ipse absque coadiutore ministrat, & in vtraque est populus auditorus Missam, posse bis celebrare. Sed difficultas est, quomodo debeat celebrare in Parasceue. Ad hoc dubium re-

spondet ex Syluio, & Ioan. de la Cruz, P. Leander de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 5. q. 40. vbi sic ait; Notent Pastores quod Feria VI. Parasceues non possunt officium, quod in Missali continetur, facere, nisi in vna Ecclesia, ne vel communicent non ieiuni in secunda, vel officium peragant in prima, sine vsu calicis, & contra morem Ecclesiæ. Sic ille. Ioannes Præpositus in 3. part. D. Thome quest. 83. art. 2. dub. 2. n. 130. sic ait: Quid facturus sit pastor habens duas parochias, si Feria V. maioris hebdomadæ consecrari hostiam in monumento reponendam, an scilicet possit in die Parasceues in vtraque parochia communicare, & officium illius diei in vtraque parochia celebrare? ratio dubitandi est, quod Sacerdos immitat partem hostiæ in vinum non consecratum. Aliqui censuerunt id posse, etiam sumpto vino; verum id merito passim rejicitur, quia neque ius, neque auctoritas ostendit licere, non seruato ieiunio, eo die communicare. Itaque videtur dicendum primò, Pastorem debere substituire alterum pro alterutra parochia, si facile id possit.

2. Dicendum secundò, si non possit procurare alium, pridie in alterutro loco non consecret hostiam reponendam in monumento, si parochiæ sint vicinæ.

3. Dicendum tertio, quod si parochiæ ita distent à se inuicem, vt populus vnus non possit ad Ecclesiam alterius conuenire, vel quacunque alia de causa id non possit commodè fieri, ita vt videatur in vtroque loco debere celebrare Officium Parasceues, in priori non ponatur vinum & aqua in calice, vt solam Hostiæ partem sine ablutione sumere possit, & ieiunus possit celebrare in secundo loco: quod si vinum, vel ablutionem sumperit, non potest secundò celebrare, sed eo casu debet hostiam pridie consecratam, in secundo loco decenter in sacristia reponere.

4. Dices, Sacerdos non potest celebrare, nisi seruatis ritibus Missalis, quos non potest seruare in primo loco, si velit in secundo celebrare.

5. Respondetur, id quidem ostendere, quod secundo loco diximus, scilicet esse magis consultum, vt eo die solium in vno loco officium celebretur, non videri tamen concludere nullo vnquam euentu aliter fieri posse.

6. Dico ergo, sacerdotè graui de causa posse celebrare, etiã si fortè ritus non ita grauis seruari nõ possit, quod in nostro casu contingit: nam ritus mittendi vinum in calicem, & mittendi particulam hostiæ in vinum, non videtur ita grauis, vt si seruari nequeat, frequens aliqua Parochia debeat carere officio illius diei, præsertim accedente consuetudine Episcopis & superioribus Ecclesiasticis satis perspecta. Hucusque Præpositus. Vide etiam Suarez tom. 3. disp. 80. sect. 3. & Amicus in *Curs. Theol.* tom. 7. disp. 33. sect. 11. n. 317. Dico, itaque in tali casu Parochum non habere obligationem erigendi pro die Parasceues duplex sepulchrum in vtraque Ecclesia, sed poterit tantum in principaliori. Ratio est, quia cum debeat Sacerdos in die Parasceues particulam Hostiæ præcedenti die consecratæ simul cum vino in Calice posito sumere, non posset iterum non ieiunus communicare: nam viderem Sacerdos possit secundam Missam celebrare, vel in prædicto casu iterum communicare, supponi debet ieiunus, vt omnes docent ex cap. ex parte, de celebrat. Missar. vbi Pontifex prohibet secundam Missam Sacerdoti, qui post primam purificationem accepit. Quod si fortè Parochus hanc futuram difficultatem non præuidens, in vtroque templo tumulum erexit: tunc vel in vno tantum sacramentum sumat, & cæremoniã absoluat, & in altero Sacramento in secreto ac-

ta post me-
dium, à ver-
Notandum,
est hic obi-
ter.

DN
SA
SII